

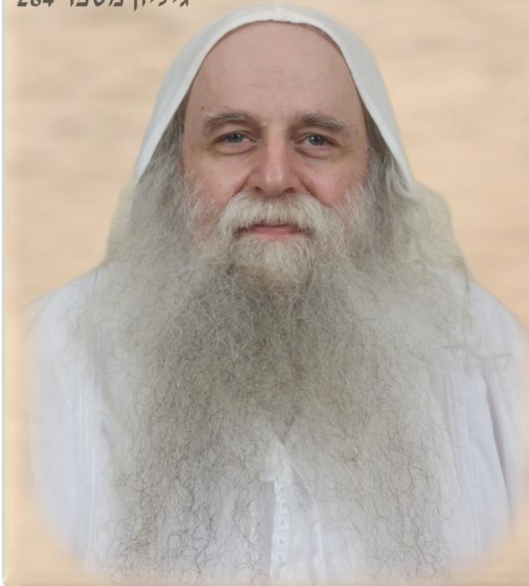

ותן חלקנו בתורתך

מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

שיחת התעמקות על פי דרך עץ החיים
פרשת בשלח תשפ"ו

קבלת קהל בתיאום מראש בטל' 02-6520002

www.rachlin.org.il
בהוצאת: אוריאל יעוץ ומתכונות בע"מ
יפה רום 40 ירושלים ת"ן
לקבלת הגיליון למייל: rachlin@rachlin.org.il
© כל הזכויות שמורות לכ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

סרקו להורדה

מאמר זה הנו תמלול של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א.

פרשת בשלח תשפ"ו – שינוי התודעה

בן אדם, כל בן אדם, הוא חיה של הרגלים. מאד קשה לשנות תודעה. לא סתם בהתגלות, למשל, במתן תורה פרחו נשמתם, לא יכולנו לקבל את האור. רק משה רבינו היה יכול לדבר עם ה'. עם ישראל לא היה יכול לעמוד בזה. זאת אומרת, הכלים לא מצליחים לספוג ולהחזיק את האור.

אז גם בתהליך של שיבת ציון של ימינו, גם כאן היה צריך שינוי תודעה. וגם היום צריך שינוי תודעה כל הזמן לקראת הגאולה השלמה: מי אנחנו, מה אנחנו – גם עם ישראל וגם המנהיגות של עם ישראל, המנהיגות הרוחנית של עם ישראל. הרי היו רבנים וקדושים שגרסו לא לעלות לארץ בקום המדינה. אז מה קורה? מה נכון? גם אומות העולם לקח זמן עד שהסכימו. גם בתוך עם ישראל, מי יזם בכלל את הדבר הזה? הם לא היו אנשים דתיים, הפוך. הם גם לא רצו להקים מדינה לפי התורה, אלא מדינה לפי ההשקפה הסוציאליסטית, הדמוקרטית.

בקיצור, שינוי תודעה. העולם כל הזמן עובר שינוי תודעה עד הגאולה השלמה. השינויים האלה יכולים לבוא או על ידי בחירה או על ידי יסורים, מכות. ויש כאלה שזה עוזר להם והם מזדרזים וחוזרים בתשובה ומשתנים. ויש כאלה שלא עוזר להם כלום, הם מתעקשים והם נשארו במצרים. צריך שינוי תודעה. אני עליתי מארגנטינה – מה זה פשוט לבוא, להחליף את כל החברה שלך, את השפה שלך, את ההרגלים שלך, לבוא לארץ שאתה לא מכיר!! זה קשה מאד להיות עולה חדש, זה לא דבר פשוט. יש גם כאלה שבאו אתנו, וחזרו. הם לא נשארו, לא יכלו לסבול, לא יכלו להתרגל.

שינוי תודעה: לחזור בתשובה פתאום, מבן אדם חילוני להיות פתאום ירא שמים דתי, זה דבר פשוט!! או להיות גר צדק, מי שהתגייר, זה דבר פשוט!! בכלל לא, לא בִּפְרָט ולא בְּכֻלָּל, ולא בשום צורה.

מאד קשה לקרוא את מפת הקרב בזמן שזה קורה, להבין מה ה' רוצה, לאיפה זה הולך.

ערב טוב! שבוע טוב, מה שלומכם? אנחנו כאן ב'ותן חלקנו בתורתך', פרשת בשלח תשפ"ו, ובשם ה' נעשה ונצליח. אתם יודעים, אנחנו מנסים להבין את הפרשה על פי 'דרך עץ החיים', זו הדרך הרוחנית שאנחנו משתדלים ללכת בה וללמד אותה.

הפרשה רצינית, התחלה של כל העניינים של המדבר, קריעת ים סוף והתחלת הנפילות הרוחניות. משך את תשומת לבי הענין של 'וְחִמְּשִׁים עֵלּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' – אחד מחמשה, אחד מחמשים, אחד מחמש מאות? תלוי, יש כמה דעות. זה ממוצע די גרוע. הרבה יהודים מתו במצרים כי לא רצו לצאת ממצרים, ה' הרג אותם, והם מתו וקברו אותם בשלושת ימי האפלה, החושך.

נתתי את דעתי לחשוב למה הם מתו, איזה סוג רשעים היו אלה. לא יודע אם יש תשובות. שאלות יש – אם היו רשעים כי הם מרדו בה', אם הם היו תינוקות שנשבו לגמרי? המון שנים במצרים. הם מרדו במשה? ואם בן אדם רצה להשאר, זכותו, היו אומרים היום, זכותו להשאר? בגלל זה הוא רשע, אולי שהוא ישאר שמה בגלות? או שהם הסיתו ורצו למנוע מעם ישראל לצאת, התחילו לחמם את הציבור, לא רק הם עצמם?

בכל אופן, משמים הרגו אותם, אז זה סימן שלא היתה לזה שום תקנה חוץ מזו, שום תקנה חוץ מזו. זה מדאיג מאד. דיברנו על זה בטיש בשבת, על שינוי התודעה שכל אחד היה צריך לעבור. כולם היו צריכים לעבור שינוי תודעה – משה רבינו בראש, אחר כך הזקנים, אחר כך עם ישראל ואחר כך פרעה והמצרים, והעולם כולו.

מעם מסכן תחת סבלות מצרים, עם של עבדים, שכל מה שהיתה להם זו איזו תקוה שיבוא איזה גואל ויגאל אותם, המצב שלהם היה גרוע – לזה שפתאום הם יוצאים ביד רמה, מנצלים את מצרים, ה' יתברך היה בהסתר פנים רציני ביותר ופתאום הוא מתגלה, מתחיל לתפוס פיקוד כמו שאומרים, ולתת הוראות ולנער את כולם – זה שינוי תודעה.

הטבע אז אנשים חושבים שזה טבע, 'אה, זה טבע. זה לא משמים', עד שלאט לאט יתחיל להתגלות שזה משמים, שכל היסורים, בפרט, בכלל, בגוף, בנפש – הכל זה משמים. אבא שבשמים מתחיל לעורר פה את העם, את העולם, מעבר לשכל, מעבר לרצונות של אנשים, מעבר לתודעה הרגילה של האדם.

בן אדם בא לעולם הזה – הוא מרגיש שהוא יחיה לנצח. הוא בכלל מתעסק בעניינים שבא לו, מה שבא לו, איך שבא לו, דברים טובים, דברים פחות טובים, מגלגל את הזמן. הוא לא חושב שיש איזה משהו בכלל, איזה תפקיד, זהו, חי ככה באופן מאד... אני הכרתי דורות לפני, חמשה דורות, גם של תינוקות שנשבו. והם חיו חיים, עשו דברים טובים, פחות טובים, עבדו, התחתנו, הביאו ילדים – לא שאלו שום שאלה על מה זה העולם הזה, מה ההבדל בין עם ישראל... ואם היתה להם איזו שאלה, היתה להם איזו תשובה שטחית מאד, פילוסופית כזו או אחרת, חצי פילוסופית. לא התעמקו. גם לא היה מי שיגיד להם שום דבר, מי שילמד אותם.

לכן אנחנו מתאמצים להפיץ את הספר שלנו הקטן, 'דרך עץ החיים', שיש שם את כל היסודות שכל אחד צריך לדעת. אחר כך תבחר מה שתבחר, אבל לפחות תדע. לא יודעים. לא לימדו. זה לא הגיע. מה מגיע? היוס'יום: מה נאכל היום, מה נעשה מחר, איזה מקצוע נלמד, עם מי נתחתן, איפה נגור, וענייני הכלל, פוליטיקה, דברים כאלה, כן שלום, לא שלום, ככה, אחרת, נגור פה, נגור שם.

מה עם בורא עולם? מה עם התכנית שלו? האם יש תכנית לבורא עולם?! האם בורא עולם קיים והוא מסתתר? האם הוא יתגלה? – שאלות בסיס, לא שואלים, ולא מקבלים תשובות.

היום ברוך ה' כבר יש תשובות בחוץ בזכות ההפצה של כלל עם ישראל, של החסידויות ועוד זרמים שמפצים פנימיות. שם התשובות, בפנימיות התורה, בחסידות, קבלה, 'דרך עץ החיים'. כן, כבר יש תשובות. אבל עדיין האדם בטבע, הוא חושב 'אה, זה מחייב אותי?'

כשאני הייתי ילד בארגנטינה, בבואנוס איירס, שמעתי על בן אדם אחד ששומר שבת, אמרתי 'מה זה הדבר הזה שומר שבת? מה זאת אומרת שומר שבת?' היו כמה זקנים באים שמה לשולץ בסעודה שלישית ואוכלים. אני הייתי מוצא פירורים של החלות. 'מה הם עושים פה הזקנים האלה כל שבת?' אבל אף אחד לא אמר כלום. זה לא קשור אלינו. אנחנו יהודים, אבל זה לא, זה לדתיים, יש שם כמה משונים כאלה, דתיים, זה לא מחייב אותנו. לא היתה שום מודעות, שום הסבר שאומר שההלכה מחייבת אותך, כלום. מה זה הלכה בכלל? מי שמע על זה?

אה, בטח שאתה יהודי, הלכנו לשולץ, למדנו ביידיש. ידענו על חגים. אבל חגים זה פולקלור, זה לא הלכה. זו היסטוריה של עם ישראל, זה לא מחייב. אתה יכול לנסוע, יכולים לקחת אותך לשיל, השיל זה בית הכנסת, ביום כיפורים באוטו כי כולם באים באוטו שם, נניח... היום ברוך ה' זה כבר משתנה, אבל ככה זה היה בילדותנו. וזה אם בכלל

אנחנו רואים כאן בפרשה חוסר אמון של חלקים, ה'זהר' אומר שהם הערב רב, כן? שלא מאמינים למשה, וגם מורדים נגד ה' כל פעם עם תלוונות, וגם כשחסר מים או חסר משהו הם לא מבקשים בענוה וביתפלל לה' שיתן לנו מים'. הם באים בעזות, וכל הזמן ממרידים ורוצים לחזור למצרים ותלוונות, תלוונות ומענות, בצורה לא מנומסת בכלל, לא בשום שכל לעומת כל הנסים שה' עשה שהוציא אותם ממצרים. הם ראו את המכות, עכשיו ראו גם את קריעת ים סוף, ראו שהמצרים טבעו, ראו הכל! מה אתם מתחצפים? מה זה הדבר הזה? משה רבינו ואהרן הכהן אומרים בפרשה 'מה אתם רוצים? זה לא אנחנו, זה הבורא יתברך'.

זאת אומרת, לא מספיק שהגואל משה רבינו היה צריך שבוע להשתכנע ללכת לגאול את ישראל, זאת אומרת, שינוי תודעה שלקח לו שבוע עד שה' כעס עליו – אלא עכשיו שהוא כבר יודע שהוא השליח וכולם רואים שהוא השליח, הוא בכל זאת צריך להגיד להם 'רבותי, מה אתם רוצים ממני?' 'ונחנו מה כי תלינו עלינו', זה מהשמים! אלה לא כישופים, זו לא פוליטיקה.

אחר כך עוד נראה את פרשת קרח – בכלל. וכל פעם אנחנו רואים עוד מישהו שצץ וחוטא ולא מקבל ולא משנה את עצמו, לא מיישר קו עם ה' יתברך, אם זה המקושש או כמו שאמרנו קרח ועדתו, דתן ואבירם, כל פעם אנשים, גם בפרשה פה, כן, שיצאו ללקוט בשבת את המן כשאמרו להם לא. זאת אומרת, להפוך 'אני' ל'אין', להתבטל כלפי שמים, להתבטל כלפי ההנהגה של משה רבינו, שאין כמו משה רבינו, מי יכול להשתוות ולהבין בכלל מי זה משה רבינו? – לא קיבלו את זה, היתה להם עזות. מילא הערב רב באו וחיממו, אבל למה אתם שומעים לערב רב? מי הם שתשמע להם? מה קורה לבן אדם שהוא לא משנה, לא משנה, לא מבין, לא קולט?

זה לא רק אז. זה גם היום, וזה בכל הדורות. בית ראשון, בית שני, לא קלטו שזה הולך להחרב? כן קלטו, כן ראו, לא היו נביאים? היו נביאים. התריעו? התריעו. לא יכלו, לא יכלו, לא רצו, לא בחרו להשתנות, להתגבר על היצר הפרטי, על היצר הכללי, על המחלוקות, על שנאת החנם בבית שני, בבית ראשון על שלש העבירות החמורות.

זה לא פשוט. כנראה, יצר הרע בכל דור ודור הוא חזק מאד, הפרטי והכללי, והאדם בתוך הדמיונות שלו, בתוך הרצונות שלו, בתוך הצרכים שלו – או שהוא משתלב בהנהגה של ה' יתברך או שהוא משתלב בהנהגה של הסטרא אחרא, משהו צריך להחליט בסוף. וזה מה שקורה. אנחנו עכשיו כאן לקראת סוף התיקון, בדור שלנו. וגם כרגע יש עוד הרבה שינויי תודעה לקראת הגאולה שצריכים לעבור. מה יהיה? איך יהיה? הדור יתום. ה' יעזור לנו, ירחם עלינו. אז חוזרים בתשובה, זה טוב מאד. אבל עדיין המצב הכללי של עם ישראל לא פשוט בכלל, כל רגע פיקוח נפש, כל רגע בלאגן. לא פשוט.

ככל שמתקרבת הגאולה, אם לא באים לקראת ה' יתברך ותורתו, הדינים מתגברים. אבל הדינים מתגברים בדרך

שמעת על משהו מזה – כי אם גדלת באיזה כפר לא שמעת על זה שום דבר. מבינים?

לכן אני מתעמק בגלות הזו שהיתה לנו, הנפשית והרוחנית, במצרים, ובמשך הדורות, ועד היום הזה – בן אדם יכול להיולד בירושלים, פה בגילה, והוא לא ידע שום דבר מהדברים האלה שאני מדבר. אם אתה לא מביא לו את זה כתוב, אם אתה לא מסביר לו, אם אתה לא יושב איתו – אז 'אה, יש דתיים. כן, יש כל מיני דברים. אה, כן, טוב, זה לא קשור אלי, אני הולך לכדורגל, מה מעניין אותי כל זה?' או לאיפה שבן אדם הולך. מבינים?

אז במדבר, עכשיו מתחילה המסכת שבמדבר, מתחילים להתברר היחסים בין הקדוש ברוך הוא לעם ישראל. בהתחלה הכל היה בנסי נסים, המכות וכו', איזה יופי. המצרים חטפו – טוב, איזה יופי. אמרו שירה, אמרנו שירה בגלל קריעת ים סוף, איזה נס – ואחרי חמש דקות מתחילים להתלונן: 'אין לנו מים'. 'אין לנו אוכל'. 'אין לנו פה', 'אין לנו שם'. 'למה הוצאת אותנו ממצרים? היינו נשאים. היינו חוזרים'.

ההשקפה הזאת היא גם מאד מאד לא נעימה. אני אומר תמיד כשבאים להתיעץ בקבלת קהל, לפעמים אני מספר לאנשים שיש כמה מסלולים בחיים: יש את המסלול הנורמלי, יש את המסלול נניח הפסיכיאטרי, חינוך מיוחד, יש את המסלול העבריני, ויש את המסלול הפרזיטי – אנשים שלא יטרחו לעבוד, לא יטרחו לעשות כלום, הכל צריך לתת להם.

אז זה נשמע ככה. הערב רב האלה, שמשה רבינו טעה שקרב אותם כי ה' לא רצה, כבר דיברנו על זה – בעצם יש להם רק תלונות: 'חסר לי זה', 'חסר לי זה', 'תביא לי זה', 'למה הוצאת אותי לפה? בוא נחזור לשם'. מה הם תורמים, הערב רב האלה? מה הם תורמים? כלום. רק שלילי, רע, לטמא את כולם, להפיל את כולם. שום פתרון אין להם, כלום.

ורואים פה את הרגישות בשמים אצל ה' יתברך והנהגתו יתברך – אין לנו תפיסה והשגה בה' יתברך, אבל בהנהגתו יש לנו יותר כי את זה הוא מגלה לנו בתורה – הנהגה שמגיבה מיד, מגיבה מיד. היה הסתר פנים, אחר כך גילוי פנים. עכשיו היתה קריעת ים סוף, 'עכשיו אתם כבר פה אצלי, בוא נקח אתכם', כביכול ה' אומר, 'נקח אתכם לארץ. תתנהגו יפה'. הנה, הוא מתחיל לתת להם מצוות – ומתחילים חוסר המשמעת, חוסר האמונה, חוסר ההכנעה, חוסר אהבה, חוסר יראה, כפיות טובה.

את זה רציתי להגיד, את הנקודה הזו: כפיות טובה קשה ביותר, קשה ביותר, שלא יאמן! בן אדם עוזר לך במשהו, אתה צריך להודות לו כל החיים על שנתן לך משהו, שעשה לך משהו. פה ה' יתברך עושה הכל בגלוי – כפיות טובה, תלונות, מה קרה? מה? מה אדם חושב? מה הם חשבו על עצמם? מי הם? מה הם? ומי זה הבורא יתברך, להבדיל? ואיך הוא מנהיג את העולם? הוא בחר בעם ישראל, הוא לקח את עם ישראל. תתנהגו יפה.

אז מובן שקל לדבר, ביום-יום בן אדם כשהכל הולך לו טוב, הולך טוב – הוא מבסוט, הוא מאמין, הוא נאמן, הוא

מסור. מה קורה כשמשהו משתבש? כמו שלמשל ה' יתברך נסה את אברהם אבינו עשרה נסיונות, והוא עמד בכלם, הוא אברהם אבינו. איך אנחנו? אם משהו משתבש לנו אנחנו עומדים בנסיון או חוזרים מצרימה? חוזרים אחורה? יש בעלי תשובה שחזרו בתשובה, ראו כי המלחמה קשה – ונפלו, נפלו עוד פעם, התרחקו. לפעמים הם גם חוזרים חזרה, וככה כל החיים, מלחמות. מבינים? אז זה לא פשוט.

אבל אומרים חכמים שאין כמו דור המדבר, דור דעה. מצד שני, כל פעם חלקים מהם הושפעו מהמרידות ומהחוצפה וכפיות הטובה של הערב רב. לא הצליחו להעלות, לא משה ולא עם ישראל, לא הצליחו לזכך ולהעלות את הערב רב. על זה במשך הדורות אחר כך באים בגלגול, גם ניצוץ של משה וגם הערב רב וגם עם ישראל. וזה ממשיך הדבר הזה עד סוף התיקון, עד הגאולה הקרובה בעזרת ה'.

אנחנו צריכים להתעמק הרבה בכל הדברים האלו, כי הגאולה האחרונה כגאולה ראשונה. זה לא בדיוק זהה בכל דבר, אבל יש מה ללמוד בהתנהגות ובמדות. וגם כשקשה לך תבקש יפה, תשאל יפה. מה קורה? מה, מה, מה קורה? והיום שתרבות הדיבור ירדה מאד, אנשים מרשים לעצמם להגיד דברים ולהטיח דברים. הם חושבים שמי שפותח את הפה גדול יותר הוא רציני יותר...

צריך לעשות תשובה. צריך לחשוב על כל מה שבן אדם מוציא מהפה שלו, מה שהוא עושה, ו'כִּי נִפְלְאֵי קִמְתֵּי', ולהיות ענוים, ולהיות נאמנים ולהיות זכים. לא להתנהג כפראי אדם. זה מזעזע, בקיצור.

ועדיין לא תקנו את הכל. כן, אם היינו מתקנים את הכל, המשיח כבר היה בא. אז עדיין יש הרבה מה לתקן והרבה מה ללמוד. יהי רצון שנלמד! שנלמד. להבדיל גם חמור כשהוא צריך ללכת ימינה והוא הולך שמאלה, עושים לו 'נו נו נו' – והוא לומד בסוף, או עם גזר או עם מקל אבל הוא לומד.

גם אנחנו צריכים ללמוד, יהי רצון שיהיה רק בחסד וברחמים ובהתעוררות משלנו, שנעשה נחת רוח! אחרי כל אלפי השנים האלה נעשה נחת רוח אמתי לאבא שבשמים, ויגמר כל הגלגל הזה של ששת אלפים שנות תיקון, יגמר בטוב! בזה שעם ישראל מתעורר, שעם ישראל מתקן, שעם ישראל נדבק באבא שבשמים ואומר 'הנני', סוף סוף! נאמנות, אחדות, כל הדברים הטובים.

יהי רצון שנזכה!

לחיים! לחיים! לחיים!

נא להפיץ את מעינות 'דרך עץ החיים' בכל מקום ובכל זמן לזיכוי הרבים, למען שמו באהבה! וגם את 'ערב דא"ז' – אתם יודעים, כל לילה בלי נדר אחר חצות אני יושב ומנגן שירים שה' שולח לי, מעוררים מאד, עם הרבה נקודות, שאם תשמעו אותם זה יחזק אתכם ואת בני הבית שלכם – להפיץ אותם בכל מקום!

לחיים! לחיים! לחיים!

וכל טוב סלה.

מתוך נפשי – מלחמת היצר כל הזמן

מאת כ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א
י' שבט תשפ"ו

<p>פעם בא מכאן, פעם משם, פעם נגד התורה, פעם נגד אדון כל! הוא מכוון אותך לכפירה, ולגנוב לך את הנשמה איך אינך מזהה את קולו? אולי הפכת שותף שלו? את כל האנשים מנסה להפיל זה אצלו הדבר הרגיל ולא חשוב, מי ומה ובאיזה גיל כמה שנזהיר מפניו זה לא מספיק ויש שרוצים להתעלם ואת החטא לא להפסיק.</p>	<p>היצר מחדש חידושים אך "אין חדש תחת השמש", אותן התחבולות, הפיתויים והשמנת! אם לא תברח ממנו מיד ודי הוא יתגבר ואותך יאכל חי. ברח, חבר! הוא משכנע, מפחיד ומתעתע! הוא אינו מפסיק לרגע: פושט צורה ולובש צורה, אך תמיד מוכר לנו את אותה סחורה, רקובה,</p>	<p>א. היצר מסתיר את האמת תדיר על זה הוא נלחם כסיל, אך חכם ואתה שומע בקולו? אתה סר למשמעתו? הרי הוא מלך השקרנים וגדול הרמאים למה שמעו לנחש, ולא לה' האלקים?! כי החטא טעים ונעים? אך הסוף מר כלענה אל תשמע לנחש, ושמור את התורה והמצוה</p>
---	---	--

ב. הבורא ית' ממתין שנחזור בתשובה. ובינתיים הסטרא אחרא מבעבע מלחמה על כל נשמה.

ג. מי חבר שלך באמת? מי שמתחנף אליך, או מי שאומר לך את האמת?

ד. הצדיקים שוחים בכח נגד הזרם הסוחף של המים הזידוניים – ביד אחת תפילה, ביד שניה 'דרך עץ החיים'!

ה. חבלי משיח, זה לא קל. הצטרף למתחזקים, ועלה על הגל.

ו. סח לי אדם: "ה' לא אוהב אותי" והוא אוהב את ה'?! כי "ה' צלך", ה' הוא הצל שלך.

ז. "הוא לא נותן לי מה שאני רוצה ומצפה", כך הוא אומר. הוא חייב לך משהו חבר?!

ח. 'קשה לו כי הוא בהסתר פנים' – ומשם תעבוד את ה' האלקים!

"מעשה יקרבוך ומעשיך ירחקו". מעשיך שלמים? אתה זך ונקי? אתה עובד אותו לשמה? כל הזמן? או על מנת לקבל חזרה?

ט. המשחק על הפנים. השחקנים עייפים. ואיפה האוהדים?!

י. יש לך זמן להתבודדות יומית? אם אין לך, עשה על זה התבודדות.

יא. אם תלחץ על כפתור לא נכון המכשיר ישרף. כך זה בדיוק ביראת ה' ית'.

יב. "רבי, איך אפשר להלחם כל הזמן?" תשובה: אין לך ברירה. או שתלחם, או שהיצר יגנוב אותך.

יג. "רבי, המנהלת בעבודה עושה לי צרות". תשובה: בדוק היכן טעית, ומה עליך לשנות. "אז המנהלת תמיד צודקת?!"

תשובה: לא. אבל היא המנהלת, ועליך ללמוד להסתדר. אל תרגיש בנוח. דע את מקומך ואת מיקומך.

יד. הפרצוף של האדם משקף את כל קומתו הרוחנית, את דרגתו ואת מצבו, את אופיו ואת מדותיו, את פגמיו ואת מעשיו – למי שזיכו אותו משמים לראות כל זאת. וזה לוקח בס"ד שניה בדיוק!

טו. מי שמר לו חושב שלכל האחרים מר. מי שקר לו חושב שלכל האחרים קר! מי שטפס חושב שהוא חכם! מי שחכם – יודע את מצבו.

טז. לשלום בית עדיף חיוך מאשר ויכוח, ומלה טובה על פני ניגוח.

יז. יש אנשים השבים בתשובה רק כתוצאה מצרות, ר"ל. חבל. אך לפעמים אין ברירה, כי זה מצבם. ועדיף כך מאשר שלא ישובו כלל.

לחיים! לחיים! לחיים!

נא להפיץ את מעינות דע"ה, וגם את 'ערב דא"ז'

בכל מקום ובכל זמן לזיכוי הרבים, למען שמו באהבה!

לחיים! לחיים! לחיים! שבת שלום וכט"ס!